

HVAD OPTAGER FORSKEREN?

Den ensomme forsker i elfenbenstårnet hører fortiden til. I dag skal forskerens viden ud i verden til dem, den berører. Men hvad berører forskeren? Asterisk stiller i hvert nummer spørgsmålet til en forsker – denne gang til lektor **Ditte Winther-Lindqvist**.

DET FANTASIFULDE HÅB HJÆLPER UNGE MED SYGE FORÆLDRE

Unge med syge forældre er på én gang drevet og tynget af håb. Hvornår og hvordan bliver mor rask? Bliver hun rask? Håbet hos disse unge er pt. i fokus i DPU-forskeren **DITTE WINTHER-LINDQVISTS** forskning. Sideløbende er hun optaget af børns udvikling gennem leg. Og så har hun kastet sig ud i at formidle ungdomsforskning på tre minutter.

Fortalt til **KNUD HOLT NIELSEN**

1

HÅB HOS UNGE MED SYGE FORÆLDRE

Jeg har lige afsluttet en artikel om håb hos unge mennesker med alvorligt syge forældre. Den skal indgå i en antologi om fantasi og fantasiers rolle i menneskers liv. Det er en udløber af et forskningsprojekt, som handler om, hvordan børn og unge håndterer at leve med alvorligt syge forældre. Det er et projekt baseret på et samarbejde med organisationen Børn, unge og sorg omfattende interviews med unge i alderen 13-19 år. Selv om der er blevet forsket noget i, hvordan børn og unge

med alvorligt syge forældre reagerer, så er det sjældent sket ud fra et stort kvalitativt materiale, og ikke på den måde jeg griber det an, hvor jeg kobler kulturpsykologiske udviklingsperspektiver med eksistentiel fænomenologi, dvs., jeg stiller spørgsmål som: Hvad er håb og sygdom? Og hvordan spiller det ind i de unges liv – sådan som de oplever det?

Det kan være forskelligt, hvad man håber på, alt afhængigt af relationen og hvor man er henne i processen. Langt de fleste håber, at deres mor eller far bliver rask, men håbet kan også være mere fantasifuldt, f.eks. at håbe på at lægerne har taget fejl, at man selv kan påvirke sygdommen gennem sit håb, eller at man ligefrem selv kan finde kuren.

Håb er en fantasifuld aktivitet, men nogle fantasier kan selvfølgelig være mere »fantasifulde« end andre. En af mine informanter fortæller, hvordan han som 10-årig oplevede,

at hans mor havde været syg i to år med kroniske smerter og lå i sengen. Ingen kunne finde ud af, hvad hun fejlede. I sit håb former han en overbevisning om, at *han* måske kan finde ud af det. Derfor sidder han trofast foran computeren og søger svaret på nettet, mens han bare bliver tykkere og tykkere. Derfor driller de ham i skolen, og han bliver stadig mere alene. Når han så ser tilbage på det i dag, så spørger han sig selv: 'hvordan kunne jeg tro, at jeg kunne finde en kur, som lægerne ikke kunne finde'? Pointen er, at håbet udgjorde et problem for ham, men håbet afholdt ham også fra afgrunden på en eller anden måde, for det gav ham noget at gøre i en situation, hvor han ellers var fuldstændigt magtesløs. Pointen med de her analyser er også at vise, hvordan fantasien kan spille ind på vores opfattelse af virkeligheden.

2

UNGDOMSFORSKNING PÅ TRE MINUTTER

Jeg har sammen med en gruppe andre forskere startet et nyt forskningsnetværk her på DPU, som vi kalder KULT. Det står for Konsortiet for forskning i Ungdomsliv, Læreprocesser og Transition. KULT samler forskere, der beskæftiger sig med unge, ungdom og ungdomsliv. Der sidder mange på DPU, som arbejder med unge på kryds og tværs, og vi ønskede at samle de kræfter i et fagligt netværk omkring nysgerrighed og glæde ved sagen og forskningen, hvor vi alle sammen bliver en smule klogere. Samtidig skulle det være et netværk, hvor nye idéer og forskningsprojekter kunne udvikle sig. Der er så mange sammenhænge på universitetet, som går med at tale om alt muligt andet end forskning. Så skal man lige lave ansøgninger, så skal man diskutere organisationsforandringer, og så skal man positionere sig. I KULT er det kun genstandsfeltet, vi diskuterer. Det er et forum, der er præget af lighed, hvor både seniorforskere og juniorforskere, professorer og eksterne lektorer og såmænd også kolleger fra kommunikation deltager i diskussionerne på lige fod. Stafetten gives videre efter hvert møde, og der er som sådan ingen ledere.

En af de ting, vi arbejder med, er at udvikle mere kreative formidlingsformer. Et af problemerne med forskning er, at den jo undertiden bliver meget højpandet og svært tilgængelig for folk uden for universiteterne.

Vi har så f.eks. produceret serien »one-topic-three-minutes«. Det er en række podcast, hvor forskere fortæller om en pointe fra deres forskning. Det er en udfordring at fortælle om ofte komplicerede forhold på blot tre minutter, uden at det bliver unuanceret. Man skal virkelig øve sig for at skære fedtet fra og formidle kort og klart. Men det åbner vores forskning for andre, som forstår og lytter til den. Og så er det faktisk sjovt at være med til.

3

LEG SKAL STØTTES, IKKE STYRES

Min interesse for fantasiens rolle i menneskers liv stammer helt tilbage fra min første forskning i børns leg. Det er gennem legen, at børn finder ud af, hvem de er som personer, og hvad de kan som personer i fællesskaber med andre. Det er i daginstitutionerne, børnene skaber relationer til andre børn. Legen er vejen til relationerne, så på det seneste har jeg beskæftiget mig med, hvordan voksne og daginstitutioner kan understøtte børns leg.

Legen er et mål i sig selv, den skal ikke spændes for nogen vogn med bestemte læringsmål, for så forsvinder legens væsen. Leg er vigtig

for børns udvikling, deres læring og dannelse som personer, men kun fordi den er et mål i sig selv på børnenes præmisser. Principper som solidaritet og demokrati, der er grundlæggende for det danske velfærdssamfund, er noget, børnene lærer igennem deres lege. Jeg kan godt blive bekymret over de sidste mange års fokus på læringsmål, fordi fokus på legen og værdsættelsen af legen træder i baggrunden i det pædagogiske arbejde. Derfor var jeg rigtig glad for at blive kontaktet af en gruppe institutioner i Lyngby, som alle gerne ville fremme det pædagogiske arbejde med at styrke legemiljøet omkring børnene.

Vi har sammen startet et praksisforskningsprojekt, som vi kalder »Legen frem«. Det handler om, at den daglige pædagogiske praksis skal have som mål at skabe rigtig gode rammer for børns leg. I stedet for at betragte legen som noget, børnene gør, når der ikke foregår andre vigtige pædagogiske aktiviteter, så skal der simpelthen fokus på, hvordan vi skaber gode legemiljøer og sikrer, at børnene deltager i udviklende lege.

Vi arbejder med tre begrebspar i projektet, som handler om, at pædagogerne skal »gå foran«, »gå bagved« og »gå ved siden af« børnene omkring legeaktiviteter. Jo yngre børnene er, des mere har de faktisk brug for, at de voksne går foran i lege og viser dem, hvordan de kan bruge legetøjet, eller giver inspiration

til udvikling af legen, »nu har du puttet dukken mange gange, måske er den sulten nu? Eller vil den gerne ud og gå en tur?«

Både for de små og store børn er det vigtigt med nogle strukturelle rammer, der sikrer, at børnene ikke hele tiden bliver afbrudt, at der er nogle rum, hvor de kan være uden at blive forstyrret. Her skal de voksne mere 'gå ved siden af børnene' og selvfølgelig være der, hvis der opstår konflikter, og tilbyde mægling og inspiration, når det er nødvendigt. Hele pointen med projektet er, at pædagogerne skal understøtte legeaktiviteter, men uden at lade specifikke læringsmål styre legen. ■

→ LÆS MERE: om KULT-netværket og lyt til forskerens podcast: KULT-forskerne udgiver forskningsrapporter som gratis e-bøger. Der er allerede udkomet tre rapporter siden sommerferien. De kan bl.a. hentes på www.edu.au.dk/kult

DITTE A. WINTHER-LINDQVIST

Lektor ved DPU, Aarhus Universitet i de 0-18-årige udviklingspsykologi. Hun har i flere år forsket i børns leg i børnehaven, kvalitet i dagtilbud og overgangen til skole.